

dal polovico teksta, ki ga ima v originalu župan. Čeprav je Županovo Micko vseskozi preganjal dež, je s peto predstavo dne 19. avgusta zaključila ŠPP 1964.

V četrtek, 13. avgusta, je bil na istem prizorišču *večer domačih ansamblov in domačijske lirike Cvetka Golarja*. Sodelovali so štirje ansambli: Vokalni sekstet bratov Pleško s Triom Igorja Jamnika, Trio Bardorfer z vokalnim kvartetom Zvonček, Škofjeloški študentski oktet in Fantje s Praprotnega. Sodelovala sta vezalca in recitatorja Sonja Pestatorjeva in Peter Ovsec. Program je bil zelo obsežen (36 točk) ter je vzbudil veliko zanimanje in priznanje publike.

Zadnja premiera, dne 16. avgusta — predstava *Naš Shakespeare*, je odkrila novo privlačno prizorišče za klasična dela na Cankarjevem trgu. Odlomke iz Shakespeareovih del Sen kresne noči, Romeo in Julija, Othelo in Hamlet je režiser in prireditelj Zdenko Furlan povezal v celoto in jim dodal vezalca v vlogi avtorja Shakespeara. Predstava je bila pripravljena v počastitev 400-letnice Shakespeareovega rojstva. Zaradi mnogih objektivnih vzrokov (zavračanje vlog, pomanjkanje prostorov za vaje, dopusti itd.), predstava ni mogla biti takšna, kot si jo je režiser zamislil, vendar nam je pokazala nekaj lepih amaterskih igral-skih stvaritev in izredno lepo ter funkcionalno sceno inž. arh. Viktorja Molke. Pri predstavi so prvič sodelovali tudi igralci iz Selske doline (Železniki, Bukovica) in so tako prireditve zaje-le igralce cele občine.

Škofjeloške poletne prireditve 1964 je skoraj v celoti spremljala kritika Dela, Ljubljanskega dnevnika in Glasa. S priznanjem je sprejela prvi dve premieri, medtem ko je zadnjo odklonila, vendar ni znala v njej poiskati tudi njenih pozitivnih vrednot. Po vsem tem lahko ugotovimo, da so ŠPP 1964 uspele v osnovnem konceptu, moralno in finančno. Prvotno predvideni inkaso od vstopnine je bil presežen in je znašal 2,640.000 din; če k temu dodamo še dotacijo Skupščine občine Šk. Loka 1,300.000 dinarjev in dohodek od gledališkega lista 800.000 dinarjev, znesejo vsi dohodki skupaj 4,740.000 dinarjev, ki bodo po dosedanjih predvidevanjih v glavnem krili vse izdatke. V izdatke pa so vštete tudi velike nabave, ki

bodo materialna osnova za naslednja leta. Te so: dve kompletni sceni z vsem lesom, 500 stolov, plakati in odkup osnutka za plakat, električni kabel itd.

Na osnovi dosedanjih izkušenj pa moramo ugotoviti še tole. Program naslednjih prireditvev mora biti znan že jeseni za prihodnjo sezono; za študij je najprimernejši čas pozimi, tako se lahko delo pred premiero le še adaptira in utrdi; v prihodnjem odboru mora biti dober vodja tehničnih del oziroma gospodar, ki bo skrbel za ves inventar in imel nad njim točno evidenco; v prihodnji odbor naj bi bili imenovani le tisti, ki se delu ne bodo odrekli, tako da bodo vse naloge primerno razporejene in da delo ne bo trpelo zaradi preobremenjenosti tistih, ki so voljni delati.

Janko Krek

OBČNI ZBOR MUZEJSKEGA DRUŠTVA V ŠKOFJI LOKI

Konec avgusta 1964 je preteklo 25 let od ustanovitve muzeja v Škofji Loki. Zato je Muzejsko društvo v Škofji Loki, iniciator, organizator, ustanovitelj, dolgoletni upravitalec in družbeno odgovorni skrbnik škofjeloškega muzeja, povežalo svoj redni občni zbor prav s praznovanjem tega jubileja. Po programu, ki je bil razposlan vsem članom Muzejskega društva in večjemu številu gostov, sta bili z občnim zborom Muzejskega društva prireditvi, in sicer muzejski večer in strokovno posvetovanje Društva muzealcev SR Slovenije.

Prva prireditev v okviru praznovanja 25-letnice Loškega muzeja je bil muzejski večer, ki ga je priredilo Muzejsko društvo v soboto, dne 17. oktobra 1964 zvečer ob 20. uri v dvorani DPD Svoboda na Spodnjem trgu. Nabito polno dvorano poslušalcev je v imenu Muzejskega društva pozdravil njegov tajnik Branko Berčič ter razložil namen in vsebino muzejskega večera. Za uvod je pevski kvintet »Fantje s Praprotna« zapel nekaj domačih narodnih pesmi. Sledilo je predavanje dr. Pavleta Blaznika in Franceta Planine Loka nekdanj in sedaj, v katerem sta ob številnih barvnih diapozitivih (okrog 160) govorila o škofjeloški pokrajinski podobi, o zgodovini mesta, o škof-

jeloških kulturnih spomenikih ter o pogledih muzejskih delavcev na urbanistično in turistično problematiko mesta.

V istem prostoru je bil v nedeljo, dne 18. oktobra 1964 ob 9. uri dopoldne *občni zbor* Muzejskega društva. Predsednik društva dr. Pavle Blaznik je uvodoma pozdravil zbrane društvene člane in ugledne goste, med njimi generalnega tajnika Slovenske akademije znanosti in umetnosti dr. Milka Kosa, predstavnika Zgodovinskega društva za Slovenijo dr. Frana Zwitterja in podpredsednika Društva muzealcev SR Slovenije Marijana Vidmarja, ter obudil spomin na umrle dolgoletne in zaslužne škofojeloške muzejske delavce O. Burdycha, L. Finžgarja, Iv. Hafnerja in G. Kanklja. Po sprejetju dnevnega reda se je začel odvijati delovni del občnega zbora, v katerem so navzoči poslušali in obravnavali poročila o delovanju društva v zadnjem poslovnem obdobju.

Poročilo predsednika

(Poroča dr. Pavle Blaznik)

Današnji občni zbor Muzejskega društva spada v čas, ko proslavljamo *srebrni jubilej loškega pokrajinskega muzeja*. Zato menim, da ne bo odveč, če se v svojem poročilu ne omejim samo na razdobje, ki zajema čas od zadnjega občnega zbora, marveč da skušam prikazati le z zelo kratkimi besedami delo Muzejskega društva od njegovega nastanka dalje.

Srebrni jubilej Muzejskega društva je šel povsem neopazno mimo naše javnosti. Letos je namreč preteklo že 28 let od njegove ustanovitve. Ko so loški obrtniki leta 1936 priredili obrtno-industrijsko razstavo, so naprosili prof. Franceta Planino, da jim zbere v razstavne namene v posebnem prostoru stare obrtniške rekvizite. Prof. Planina je svojo nalogo tako uspešno opravil, da bi bilo zares škoda, razdreti s tolikšnim trudom nabrano razstavljeno gradivo, med katerim so bili zlasti dragoceni cehovski predmeti. Tedaj se je porodila pri nekaterih loških profesorjih-domačinih misel na ustanovitev muzeja, ki je bila za tiste čase kar drzna. Upoštevati je namreč treba, da je takrat vsa Slovenija znotraj državnih meja premogla samo osrednje muzeje v Ljub-

ljani, sicer pa le še tri muzeje in to v Mariboru, Celju in Ptuj, ki so potekali še iz avstrijskih časov. Na pobudo loških profesorjev-domačinov je bilo tedaj ustanovljeno Muzejsko društvo, ki naj prevzame skrb za uresničitev zamisli. Odbor Muzejskega društva se je takoj z vso silo vrgel na zbiranje predmetov. Delo je bilo zelo uspešno. Že po treh letih smo zbrali toliko materiala, da smo napolnili štiri sobe, ki smo jih dobili na razpolago v drugem nadstropju starega rotovža. Muzej smo slovesno odprli 27. avgusta 1939 — zadnjo nedeljo pred izbruhom druge svetovne vojne.

Takratno delo v Muzejskem društvu se pa ni omejevalo samo na zbiranje muzealij. Da zainteresiramo za muzejska vprašanja čim širše kroge, smo uvedli pester loške večere, kjer smo obravnavali muzejsko tematiko. Večeri so bili zelo dobro obiskani.

Žal je prekinila tako vneto zastavljeno delo vojna, ki nas je že dobro poldrugo leto po odprtju muzeja raztepla na vse strani. Okupator je muzejske prostore uporabil v stanovanjske namene, muzealije pa zmetal v kapucinsko cerkev.

Z okupacijo je bilo sicer nasilno prekinjeno srečno začeto delo Muzejskega društva, vendar je bila muzejska misel tako globoko zasidrana, da najdemo odbornike na delu že prvi mesec po okupatorjevem odhodu, saj je bilo treba nujno reševati številne naloge. Morali smo hiteti, da preiščemo razna podstrešja, ki so vsebovala zanimiv okupacijski material; posebno pozornost so odborniki posvečali gradivu, ki je bilo razmetano po raznih ustanovah; reševati je bilo treba dragocene predmete na podeželju. Nič manjša skrb pa ni bila posvečena vprašanju, kako čim hitreje napraviti muzealije dostopne javnosti. Ob polnem razumevanju ljudske oblasti je bil muzeju dodeljen puštalski grad s 14 prostori. Že leta 1946 so bile zbirke toliko urejene, da smo — to pot torej drugič — odprli muzej. S tem je muzej stopil v drugo fazo razvoja. Pri društvu je pa šlo še vedno za prvo fazo, pri kateri je značilno, da je vsa skrb za muzej slonela izključno na odbornikih. Muzej ni imel nobenih uslužbencev. Vse delo — od zbiranja in prevažanja predmetov preko njihovega urejanja do dežuranja, čiščenja predmetov in

prostorov, opravljanja administrativnih poslov itd. itd. je slonelo izključno na ramenih odbornikov, ki za to delo niso ne pričakovali ne dobili nobene nagrade. Edino, a nikakor malenkostno plačilo jim je bila zavest, da so z lastnimi silami ustanovili muzej, ki je vzbujal čedalje večje zanimanje javnosti.

Ta faza je začela doživljati določene spremembe šele leta 1948, ko je muzejsko delo že toliko naraslo, da je bilo treba nujno poiskati plačane uslužbenke. Toda tudi odslej Muzejsko društvo ni stalo na strani. Če je doslej vodilo in upravljalo muzej, je sedaj odboru društva še vedno pripadala naloga, da delo v muzeju usmerja. To nalogo je Muzejsko društvo opravljal ne samo v drugi razvojni fazi muzeja, marveč tudi v tretji, ko se je ob izredni naklonjenosti ljudske oblasti loški muzej preselil na loški grad, kjer se je mogel šele zares razmahniti. Ljudska oblast namreč zna pravilno vrednotiti muzej. V njem vidi živo vzgojno ustanovo, ki naj služi družbi kot središče splošnega izobraževanja, kjer je nazorno prikazano življenje loškega človeka od kmeta in bajtarja preko delavca do loškega meščana, tako v gospodarskem kot družbenem pogledu, skozi dolga stoletja do današnjih dni.

Ne da bi se hotel zaustavljati pri podrobnem obravnavanju dela Muzejskega društva v zadnji poslovni dobi, naj se — upoštevajoč poročila, ki bodo sledila — dotaknem samo najvažnejših vprašanj, ki smo jim posvečali veliko pozornost.

Tako naj omenim v zvezi z *zbiranjem muzejskih predmetov* samo skansen kot najvažnejšo pridobitev v zadnjih letih, ki naj predstavlja tip loške kmečke domačije. Od zadnjega obnove zborna smo načrtno priključili Škoparjevi hiši še vrsto kmečkih gospodarskih objektov, tako mlin, pajstvo, čebelnjak, kozolec, senik. S skansenom skušamo približati obiskovalcem dejavnost loškega agrarnega prebivalstva, obenem pa reševati predmete, ki bi sicer utegnili na terenu prej ali slej propasti. Poudariti moram, da potekajo vsi predmeti z loškega ozemlja in da smo tudi ob tej pridobitvi ostali zvesti svojemu staremu načelu, da naj namreč loški muzej zbira samo predmete, ki so zrasli na loških tleh.

Delovanje Muzejskega društva že od vsega začetka ni bilo usmerjeno samo v zbiranje muzealij. Že v prvih društvenih pravilih je bila npr. skrb za *spomeniško varstvo* označena kot bistvena naloga društva. Tej nalogi je ostalo društvo zvesto vsa leta svojega delovanja. V zadnjem času je reorganizacija spomeniškovarstvene službe v Sloveniji imela določen odmev tudi v naših krogih. Na zadnjem obnem zboru sem poročal, da se ustanavlja v Loki poseben občinski zavod za spomeniško varstvo. Poskus se spričo kadrovske težave ni obnesel. Zato se je občinska spomeniškovarstvena služba v loški komuni vključila v medobčinski zavod s sedežem v Ljubljani, s katerim je Muzejsko društvo tesno povezano. Usluženec zavoda se pogosto udeležuje naših sej, kjer vzajemno rešujemo večkrat tudi dokaj kočljive spomeniške zadeve. Prav tako je Muzejsko društvo tesno povezano s komisijo za urbanizem pri Občinski skupščini v Škofji Loki. V tej komisiji ima društvo svojega predstavnika, ki skuša usklajevati spomeniškovarstvene interese z urbanističnim preurejanjem loškega ozemlja.

S posebnim veseljem poročam, da je število članstva v zadnjih dveh letih krepko naraslo. Saj smo dosegli število 400. Na porast članstva vplivajo predvsem ugodnosti, ki so jih člani deležni: članska izkaznica namreč daje prost vstop v muzejske zbirke in seveda na lep grajski vrt. Povezavo s članstvom pa skušamo čim bolj utrditi še na razne druge načine.

Loški razgledi gotovo dobro služijo tudi temu namenu. Z zadoščanjem lahko poročam, da izdajamo ta zbornik leto za letom točno po načrtu. Doslej je izšlo deset letnikov, enajsti je v tiskarni in bo izšel v letošnjem decembru. Okrog Loških razgledov se je zbralo lepo število že kar stalnih vnetih raziskovalcev loškega ozemlja z najrazličnejših izhodišč. Čeprav se članki namenoma nanašajo na teritorialno omejeno ozemlje, vzbujajo mnogi med njimi, spričo svoje kvalitete živahno zanimanje tudi daleč izven loških meja; s povzetki v tujih jezikih hočemo približati Loške razglede tudi zunanjemu svetu.

Povezavo s članstvom in zanimanje za loški muzej je mogoče poglobiti tudi s tako imeno-

vanimi loškimi večeri. Pri prvem večeru je predaval pred tedni tragično preminuli ravnatelj Narodne galerije v Ljubljani dr. Karel Dobida o loškem rojaku slikarju Antonu Ažbetu. Večer je zelo dobro uspel. Včeraj smo priredili drugi takšen večer, ki je bil povezan s proslavo 25-letnice obstoja loškega muzeja. Na tem večeru sva predavala s prof. Planino o temi »Loka nekdanj in danes«. Obe predavanji so spremljali številni barvni diapozitivi.

Povezavo s članstvom skušamo še vnaprej utrjevati tudi s poučnimi muzejskimi izleti, ki jih zna tako spretno organizirati naš odbornik Lovro Planina. Lanski izlet nas je vodil na Dolenjsko, kjer smo si ogledali muzeje v Kočevju in v Metliki (Belokranjski muzej, Ganglov muzej). Letos nas je pot peljala v Prekmurje, kjer smo se med drugim ustavili v Polani ter si ogledali ondotno muzejsko zbirko.

Ko primerjam sedanji položaj loškega muzeja s tistimi skromnimi začetki v zadnjih letih pred vojno, moram priznati, da tedaj nihče niti v sanjah ni mogel slutiti takega razmaha. Loški muzej je postal v letih svobode ena najpomembnejših prosvetnih ustanov na loških tleh, kar je nedvomno tudi izraz materialne in duhovne ravni družbe v loški pokrajini. Zato se ni čuditi, da raste zanimanje zanj, kar najbolj izpričuje naraščajoči obisk domačega prebivalstva in tujih gostov.

Ob koncu bi rad podčrtal samo dve misli:

1. Trajne uspehe more doseči le velika zavzetost in globoka ljubezen do stvari, kjer med sodelavci ni mesta za sebičnost.

2. Vse delo bi bilo jalovo, če ne bi bili deležni tako velikega razumevanja in naklonjenosti ljudske oblasti.

Zato naj se ob tej priložnosti zahvalim vsem nesebičnim sodelavcem, ki jim ni bilo žal ogromnega truda in često velikih samopremagovanj. Prav tako pa velja zahvala vsem predstavnikom ljudske oblasti od osvoboditve dalje, ki so čvrsto podpirali naša stremljenja in prizadevanja ter s tem omogočili tak dvig loškega muzeja, da je deležen vsestranskega priznanja in pohvale. Želim samo, da bi pri tem ostalo tudi v prihodnje.

Tajniško poročilo

(Poroča Branko Berčič)

Na zadnjem občnem zboru Muzejskega društva 3. junija 1962 je bil izvoljen upravni odbor, ki se je na svoji prvi seji takole konstituiral: predsednik dr. Pavle Blaznik, podpredsednik Stevo Sink, tajnik Branko Berčič, blagajnik Jože Krašovec, gospodar France Planina in odborniki Janez Eržen, Slavko Fojkar, Rado Jan, Svetko Kobal, Tone Mlakar, Janko Pintar, Tone Varl, Milan Žakelj in Andrej Pavlovec kot ravnatelj Loškega muzeja. V nadzorni odbor so bili na občnem zboru izvoljeni Tine Kalan, Lovro Planina in Ivo Plestenjak. V vsem poslovnem obdobju je odborniške vrste zapustil samo Svetko Kobal, ko se je zaradi službene premestitve začasno odselil iz Škofje Loke, vendar na izpraznjeno mesto ni bil nihče kooptiran.

Upravni odbor Muzejskega društva se je v času med obema občinama zboroma, ki zajema 28 mesecev, sestel na 23 sejah, o katerih so bili redno vođeni zapisniki. Razen tega je bilo več sej raznih društvenih komisij, katerih predlogi in sklepi so bili redno obravnavani oziroma potrjeni na sejah upravnega odbora. Zaradi svojega specifičnega položaja in vloge, ki ju je vseskozi imel odbor Muzejskega društva pri delovanju Loškega muzeja, je bilo od navedenih 23 sej 15 takšnih, na katerih sta se hkrati sestala muzejski svet in društveni odbor (junij do avgusta 1962, september 1963 do september 1964). Ločeno sta se oba organa sestajala samo v času obstajanja škofjelškega občinskega zavoda za spomeniško varstvo. Vendar je tudi v tem času društveni odbor neposredno sodeloval pri delu takratnega muzejskega oddelka, ker mu je svet zavoda poveril nalogo svojega družbenoupravnega pomočnika za zadeve muzeja v obliki muzejske komisije sveta zavoda. V tej funkciji se je muzejski odbor sestel na 8 sejah (september 1962 do julij 1963). Udeležba društvenih odbornikov na sejah je bila, razen redkih in večinoma opravičljivih izjem, vedno redna. Vsi sklepi so bili pravnomočno sprejeti in sproti izvajani. Po svojih izbranih zastopnikih pa je društveni odbor sodeloval tudi na vseh sejah sveta ob-

činskega zavoda za spomeniško varstvo (7 sej v času oktober 1962 do avgust 1963).

Na sejah so bila obravnavana naslednja najvažnejša vprašanja: program dela Muzejskega društva, delovni in finančni načrti muzeja in spomeniškega varstva, 7-letni plan za razvoj muzejske in spomeniškovarstvene službe, ustanovitev občinskega zavoda za spomeniško varstvo in poznejša njegova reorganizacija, personalne zadeve kot razpis mesta vodje in sodelavcev zavoda, izpolnitev muzejskih strokovnih uslužbencev, nastavitve novih muzejskih sodelavcev in vprašanje njihovega strokovnega kvalificiranja, disciplinske zadeve, statut in pravilnik o nagrajevanju v muzeju in v zavodu, ocenitev delovnih mest v muzeju oziroma zavodu, trimesečno ocenjevanje dela muzejskih uslužbencev, razgovori s predstavniki občine in republiškega sekretariata za kulturo in prosveto o problemih loškega muzeja in spomeniškega varstva, delo in preurejanja v tehniški, zgodovinski in obrtni zbirki, nastajanje, otvoritev in dopolnjevanje muzeja na prostem, adaptacije v grajski dvorani in program postopnega preurejanja gradu in muzejskih zbirk, stanovanja za ravnatelja zavoda in za kustose, ureditev sobe za goste, ureditev starega vhoda na Loški grad in njegove fasade, spomeniškovarstvena vprašanja kot pogodba s tovarno »Šešir« o urejanju Kašče in njene okolice, načrt za površinsko ureditev Placa, smernice za urejanje lokalov na Placu, preureditev okolice Cvingerša in Želbljarjeve hiše, urejanje fasade pri Brojenčku, prezidave pri Fidelčku in pri Savcu v Puštalu, adaptacije v čistilnici na Spodnjem trgu, preurejanje notranjščine nekdanjega farovža za potrebe Narodne banke, ureditev novih lokalov za Peko, Tobak, knjigarno in Modo, preureditev dvorišča Krenerjeve hiše, program za ureditev Martinove hiše, vprašanje kompleksa ob Pepetovi žagi in kapucinskega kompleksa, program za ureditev Polenceve hiše, zaščita cerkve na Gabrški gori in na Gostečem, vprašanje Županove hiše v Poljanah, asanacija Kalanove domačije na Bukovici idr., pridobivanje novih muzejskih predmetov, darovi ameriškega rojaka F. Kerna, obiski v muzeju, okrepitev dežurne službe, priprave za muzejske razstave, nadaljevanje in zaključek arheoloških raziskovanj na

Lubniku, zaščita gomil v Godeških Dobravah, sondiranje na grajskem dvorišču, predlog in pozneje kritične pripombe k loški mestni zastavi, obravnavanje in odklonilno mnenje glede eventualne premestitve starih dražgoških oltarjev v novo dražgoško cerkev, sestanek ljubiteljev muzeja v Železnikih, pridobitev Plavčeve hiše, njena ureditev in priprave za ureditev železnikarske muzejske zbirke, problematika v zvezi z Loškimi razgledi kot spremembe v uradniškem svetu, vsebina posameznih števil, finančna vprašanja, določitev honorarjev sodelavcem, ekspedit, cena itd., poslovanje muzejske okrepčevalnice, propaganda za muzej, sprejemanje turističnih skupin in prirejanje kmečkih južin, 80-letnica podpredsednika Sinka, 60-letnica predsednika dr. Blaznika, slovo od odbornika Kobala, iniciativa za pravočasne priprave na praznovanje 1000-letnice Loke, ukrepi proti prekupčevalcem z etnografskimi predmeti, sodelovanje pri Škofjeloških poletnih prireditvah itd. itd.

V zadnjem poslovnem obdobju je Muzejsko društvo s pomočjo občinske skupščine in gospodarskih organizacij izdalo letnika Loških razgledov za 1962 in 1963, tretji pa je v tiskarni (za 1964). Ob tem smo leta 1963 praznovali z deseto številko Loških razgledov majhen jubilej. Iz jubilejnega kazala je razvidno, da je v tej publikaciji doslej sodeloval širok krog 100 avtorjev in da je bilo objavljenih 317 prispevkov, ki z različnih strokovnih področij obravnavajo škofjeloško ozemlje. Računajoč naklado posameznih števil, je bilo doslej natisnjenih 12.300 izvodov Loških razgledov. Od teh je bilo 8183 ali več kot dve tretjini razposlanih naročnikom in zamenjevalnim partnerjem, stanje zaloge pa je naslednje: prvi letnik 43 izvodov, drugi 49, tretji 251, četrti 515, peti 731, šesti 642, sedmi 459, osmi 563, deveti 452 in deseti letnik 412 izvodov, skupaj 4117 izvodov. Skupna vrednost razposlanih Loških razgledov (à 500.—) znaša 4.091.500 dinarjev, vrednost zaloge pa 2.058.500 din. Loške razglede pošiljamo v zamenjavo na 145 naslovov raznih domačih in tujih kulturnih in znanstvenih zavodov.

Pri opravljanju društvenega dela je korespondenca narasla za 152 aktov. Več zadev pa je bilo odstopljenih v reševanje upravi muzeja,

medtem ko so bile zadeve z ožjega škofjeloškega področja večidel reševane z neposrednim kontaktom interesentov. Urejena in prečiščena je bila kartoteka članov Muzejskega društva, ki se je v zadnjem obdobju pomnožila za 151 novih imen. To je prvi rezultat akcije za pridobivanje novih društvenih članov, med katere so bili med drugim povabljeni tudi vsi prosvetni delavci z loškega področja in mnogi rojaki, ki živijo v drugih krajih. Po sedanjem stanju je v društvu vpisanih 400 članov, med njimi je 6 ustanovnih članov. Med ustanovne člane je društveni odbor v zadnjem poslovnem času, zaradi njunih zaslug za muzejsko delo v Škofji Loki, izvolil akademskega slikarja Gvidona Birollo in društvenega podpredsednika Steva Šinka ob njegovem 80-letnem jubileju. Nekaj članov je ob pregledovanju kartoteke odpadlo; nekateri zaradi odselitve ali zaradi neplačevanja članarine, nekateri pa so medtem tudi umrli. Med umrlimi naj se spomnimo ustanovnega člana Gvidona Birolle in nekdanjega ravnatelja loškega muzeja Karla Plestenjaka. Vsem društvenim članom so bile izstavljene nove društvene izkaznice, ki veljajo kot vstopnice za brezplačni obisk muzeja. Razen obiskov muzeja in Loških razgledov je društvo za svoje člane organiziralo več izletov in v zadnjem letu pričelo prirejati strokovna predavanja, t. j. muzejske večere. Izleti so bili trije, in sicer: leta 1962 na Cerkljansko in Idrijsko, leta 1963 na Dolenjsko, Kočevsko in v Belo krajino ter leta 1964 v Prekmurje. Vse izlete je organiziral odbornik Lovro Planina. Predavanji pa sta bili doslej dve. Dr. Karl Dobida je govoril o slikarju Antonu Ažbetu, dr. Pavle Blaznik in France Planina pa o Loki nekdanj in sedaj.

Društvo se je po svojih zastopnikih udeleževalo občnih zborov Zgodovinskega društva za Slovenijo in drugih sorodnih organizacij ter povsod poročalo o muzejskem delu v Škofji Loki. O tem delu je bilo v preteklem poslovnem obdobju objavljenih tudi večje število člankov v domačem in tujem dnevnem in strokovnem časopisu, kar je prispevalo k pridobivanju novih simpatizerjev in obiskovalcev Škofje Loke in Loškega muzeja.

Naj na koncu poročila navedem, da je veliko večino administrativnega in operativ-

nega dela društvenega tajništva opravljalo osebje muzeja, med njimi zlasti tajnica Metka Sterletova, ravnatelj Andrej Pavlovec in kustos Janez Eržen. Njihovemu sodelovanju velja odborova iskrena zahvala in priporočilo.

Blagajniško poročilo

(Poroča Jože Krašovec)

Od zadnjega občnega zbora v letu 1962 je imelo Muzejsko društvo naslednje prejeme in izdatke:

Prejemki: članarina 100.592, prodaja Loških razgledov in drugih publikacij 1.337.959, dotacije in slično 323.960, dohodek okrepčevalnice 245.026, oglasi in slično 207.000, razni drugi prejemki 202.607 din.

Izdatki: tiskanje Loških razgledov 1.054.776, honorarji sodelavcem Loških razgledov z davkom 588.726, bančni stroški 11.029, razni manipulacijski stroški 225.140 din.

Rekapitulacija: skupni prejemki 2.417.144, skupni izdatki 1.879.671, *saldo* blagajne 537.473 din.

Poročilo gospodarja

(Poroča France Planina)

Ko slavimo danes 25-letnico otvoritve muzeja, naj bo tudi meni dovoljeno, da se ozrem nazaj na skromne, z današnjega stališča kar idilične začetke našega dela in na glavne etape v 25-letnem življenju muzeja.

Ko smo pripravljali ustanovitev muzejskega društva, smo predvideli funkcijo gospodarja, ki naj zbira predmete in urejuje zbirke ter skrbi zanje. Z zbiranjem predmetov sva pričela s tov. predsednikom leta 1937 in nadaljevala v naslednjih počitnicah. Obiskovala sva meščanske družine, jih seznanjala z načrti o muzeju in dobila marsikateri predmet, nekatere kot darilo društvu, druge kot deponate s pridržano lastninsko pravico. Za nakup predmetov ni bilo denarja, ker smo začeli popolnoma praznih rok in smo bili navezani samo na članarino, ki pa je komaj zadostovala za administracijo in drobne potrebščine. Z dovoljenjem hišnih lastnikov, ponekod tudi brez njega, sva brskala po prašnih podstrešjih, premetavala

staro šaro, nosila in z vozičkom vozila nabrane predmete na stari rotovž, kjer nam je občinski odbor dal na uporabo majhen prostor, ki so ga prej uporabljali za zapornike na odgonu. Tudi drugi odborniki so vneto pomagali s poizvedbami in prinašanjem predmetov. Veseli smo bili že, če je kdo prinesel kak star novец, lepak ali fotografijo. Največja pridobitev so bili cehovski predmeti, ki so jih hranili nekateri obrtni mojstri in jih do tedaj še rabili pri praznovanju cehovskih praznikov in pri cerkvenih slovesnostih. Naj ob jubileju poudarim, da je misel o muzeju naletela na lep odziv pri mnogih meščanih in so začeli tudi sami prinašati razne stvari, včasih tudi čisto brez muzejske vrednosti, ki pa jih vendar nismo odklanjali, da ne bi zmanjšali njihove zbiralske vneme. Učitelj Janez Grum je vse šolsko leto izdeloval s svojim razredom pri pouku ročnega dela relief in zemljevid loškega ozemlja, ki sta še sedaj osnova pokrajinske zbirke. Velikega pomena je bilo, da smo v času nestrpne strankarske razcepljenosti postavili delo društva na čisto nadstrankarsko stališče in s tem dobili zaslombo pri vsem prebivalstvu, ki mu je bila pri srcu veljava domačega kraja. Tudi takratni občinski odbor je razumel pomen in namen našega dela in je na društveno prošnjo izpraznil policajevo stanovanje v drugem nadstropju starega rotovža ter ga dal na razpolago za razstavno zbirko. Okrajno sodišče in občina sta nam na posebno prošnjo prepustila nerabno arhivsko gradivo. Na podstrešju ljubljanske realke smo dobili zavržene razstavne omarice, od katerih še zdaj dve stojita v drugi sobi živalske zbirke. Tako smo poleti 1939 imeli prve prostore, nekaj omaric in prvo zbirko eksponatov, da smo mogli pripraviti otvoritev muzeja. Zadnje nedeljo v velikih počitnicah 1939 smo prvič odprli muzej ob zastopstvu banske uprave, loškega občinskega odbora, loških šol in društev. Kakor se to vedno dogaja, smo zadnji dan delali pozno v noč in dokončno spravili vse v red in počistili prostor, ko so na hodniku že čakali slavnostni gosti.

Ko se danes spominjam rojstva muzeja pred 25 leti, ugotavljam tole:

Naš muzej je izšel iz ljudstva samega, ni bil dekretiran in privilegiran od oblasti. Nastal

je brez denarne podpore, zgolj s požrtvovalnim delom društvenega odbora in članov. Že v začetni ureditvi je imel razstavljene skupine predmetov, ki so bili zametki sedanjih specializiranih zbirk: pokrajina in narava, gospodarstvo, mesto, obrt in cehovstvo, etnografija, kulturni rojaki, umetnost in arhiv. Od vsega početka je bil pod upravljanjem društva in voljenega odbora, torej ljudstva, in ni bilo v tem bistvene spremembe, ko so drugi zavodi vpeljali družbeno upravljanje namesto internega.

Že dobro leto po otvoritvi so vojni dogodki preprečili nadaljnje delovanje muzeja. Prav takrat, ko je bil pred rotovžem sprejem nemških oblastnikov, sem v muzeju odbiral listine in fotografije, ki bi jih okupator utegnil uporabiti za propagando nemštva v Loki, in jih odnesel. Dalj časa je ostal muzej nedotaknjen, potem pa so Nemci zasedli prostor, ker so se v sredini mesta čutili najbolj varne pred partizani. Vse predmete so prepeljali v kapucinsko cerkev in jih naložili po klopih in oltarjih. Ko sva prišla s tov. predsednikom konec maja 1945 spet v Loko, sva našla vso muzejsko lastnino razmetano v cerkvi, vmes marsikaj poškodovanega. Sreča v nesreči pa je bila, da je bivši tajnik muzejskega društva Ivan Kržišnik rešil dražgoške oltarje in jih razstavljene pripeljal v drvarnico kapucinskega samostana, zbirka v cerkvi pa se je pomnožila z etnografskim gradivom, ki ga je po loškem ozemlju zbiral etnograf Grebenc in ga ni več utegnil odposlati v Celovec, kamor ga je namenil. Ker je bilo treba cerkev izprazniti, smo odborniki vse predmete znosili v samostan in jih vskladili v dveh prostorih.

Naslednje leto je društvu priskočil na pomoč občinski ljudski odbor z denarno pomočjo in prevzel skrb za nadaljnji obstoj muzeja. Ob tej zagotovitvi smo najeli prostore v puštalskem gradu in že drugič selili muzejske predmete. Poleti 1946 smo imeli drugo otvoritev muzeja v mnogo večjih prostorih. Nato je društvo še dve leti muzej samo upravljalo. Medtem se je inventar bistveno povečal, ko smo s pomočjo Zveze borcev zbrali razne dokumente in predmete iz NOB ter prevzeli opremo Visokega v hrambo. Nekaj predmetov smo dobili od Federalnega zbirnega centra.

Spet smo sami zbirali, urejali, dežurali, tov. Lovro Planina je opravljal celo posle hišnika in snažilke. Ko nas je vedno bolj zaposlovalo poklicno delo, je bilo treba odložiti amaterske posle. ObLO je poleti 1948 namestil prvega upravnika muzeja tov. Karla Plestenjaka. Nekaj časa je dajal denarno pomoč OLO Kranj, kmalu pa je loški ObLO prevzel muzej v svoj proračun in tako začel fungirati kot njegov ustanovitelj. S tem se je začela druga doba v življenju muzeja. Leta 1950 je ObLO namestil še tov. Dorotejo Goriškovo, da je delala v pisarni, arhivu in zbirkah. Razen namешčenega osebja je društvo še dalje delalo za muzej na vseh področjih, razen v administraciji. Gospodarjeva funkcija je zgubila velik del svojega pomena, vendar je še stalno sodeloval pri pridobivanju predmetov in urejanju zbirk.

Ko so nekako pred 10 leti prišli v društveni odbor tovariši Sveto Kobal, Milan Žakelj in še drugi politični delavci, se je za našo ustanovo začela doba razcveta. Nismo se vpraševali, kaj so dolžnosti in pravice uprave, kaj društva, temveč smo se složno lotevali novih akcij — izkopavanj, razstav, izdajanja Loških razgledov in spomeniškega varstva. Muzej v Puštalu je bil vedno bolj znan, posebno v šolah, ki so prirejale mnogo akkurzij v Loko in na ogled naših zbirk.

Po bistroumni uvidevnosti krajevnih političnih funkcionarjev je z novim letom 1959 prešel v upravo muzeja loški grad, ki ga je do tedaj uporabljal kazensko-poboljševalni zavod. Po opravljenih adaptacijah smo takoj preselili vse zbirke iz Puštala in jih po vnaprej določenem načrtu namestili po sobah. To je bila tretja selitev muzeja. Ker so zbirke do takrat že zelo narasle, je bilo treba opraviti kar veliko delo. Čeprav so bili nekateri mnjenja, da za tolikšne prostore ne bo dovolj eksponatov, nam prostora zdaj bolj primanjkuje kot preostaja. Pridobili pa smo z vrtom prikladen prostor za muzej na prostem. Z njim smo napravili največji korak v razvoju.

Iz tega kratkega pregleda o pomembnih spremembah v muzeju in iz upravnikovega poročila o sedanjem stanju zbirk in o številu obiskovalcev je razvidno, da je seme, ki smo ga vsejali pred 25 leti, obrodilo kar precejšnji

sad. Mislim, da nisem neobjektiven, če posnamem iz tega še drugo misel, in sicer, da za rast kulturne ustanove ne zadostujejo samo denarna sredstva, temveč je potrebna tudi vrsta vnetih in požrtvovalnih sodelavcev. Za napredek in uspeh je treba tako prvo kot drugo.

Naj ob tem pogledu v preteklost posežem še nekoliko v prihodnost in omenim samo nekaj najbolj perečih potreb in načrtov izmed onih, ki sem jih nanizal na zadnjem občnem zboru pred dvema letoma.

Najnujnejša potreba je dograditev spodnje in srednje dvorane v južnem traktu. Letošnja dela je preprečila omejitev investicij, upati pa je, da se bo delo v kratkem kljub temu nadaljevalo. Obe etaži tega trakta sta na pol zgrajeni, zato ne moremo celotnih zbirk preurediti in dopolniti. V spodnji dvorani bi uredili razstavo likovnih umetnin, ki jo imamo že več let v načrtu, saj je loško ozemlje dalo lepo vrsto umetnikov od Jerneja iz Loke do sedaj živečih. V srednji del bi premestili zbirko o ljudski revoluciji, njene prostore zgoraj pa bi uporabili za novo zbirko o gospodarskih in političnih razmerah kapitalistične dobe. Potrebna bo tudi zbirka o sedanjih gospodarskih podjetjih. Začetne zbirke o pokrajini in naravi loškega ozemlja bi predstavili v prostore ob starem grajskem vhodu v podpritičju in bi nanje navezali arheološko zbirko, ki je po izkopavanjih v Kevdercu in pri Retečah že toliko obsežna, da jo je vredno razstaviti, seveda primerno opremljeno. S temi premestitvami bomo pridobili prostor tudi za dopolnitev zbirk o šolstvu in društvih. Treba bo najti sredstva za ta popravila, ki bodo v korist prosveti in turizmu. V Tržiču, kjer so šele letos odprli muzej, rešujejo te probleme s tem, da industrijska podjetja prevzemajo patronat nad zbirkami, ki posegajo v njihovo stroko. Takšen način bi bil posebno zaželen v Železnikih, kjer je lokalna zbirka intenzivno povezana s staro obrtjo in razvojem industrije.

Z ureditvijo zbirke o zgodovini kapitalistične dobe bo prišla do veljave tudi tehniška zbirka, ki je zdaj skoro neopazen privesek muzeja. Da morajo napredovati tudi naravoslovna, etnografska in starejša zgodovinska zbirka, specialna zbirka o pomembnih rojakihi, muzej

na prostem in Loški razgledi, je samo po sebi umevno, saj »kar ne napreduje, nazaduje«. Za vse to in za sodelovanje pri spomeniškem varstvu, ki je bilo vsa leta Muzejskega društva pomembno torišče njegovega delovanja, je potrebno skladno sodelovanje muzejske uprave in Muzejskega društva ob močni podpori političnih in prosvetnih činiteljev.

Na koncu omenim še potrebo, da se muzejska uprava izpopolni s strokovnjaki, Muzejsko društvo pa z mlajšimi člani. Za tem stremimo že dalj časa in želimo, da se to čimprej uresniči, ker čakajo naš muzej velike naloge ob proslavljanju tisočletnice Loke leta 1973, ki se približuje s hitrimi koraki.

Poročilo nadzornega odbora

(Poroča Ivo Plestenjak)

Na zadnjem občnem zboru Muzejskega društva v Škofji Loki so bili za člane nadzornega odbora izvoljeni tovariši Lovro Platinina, Tine Kalan in Ivo Plestenjak.

Društveno poslovanje sta pregledala člana Tine Kalan in Ivo Plestenjak. Pregledala sta blagajniško knjigo, društveno imovino, sejne zapisnike upravnega odbora in društveno korespondenco ter seznam članov Muzejskega društva kakor tudi kartoteko Loških razgledov. Primerjala sta vse postavke v blagajniški knjigi in finančne operacije. Dokumentacija je v redu. Finančni rezultat se ujema z zadnjim bančnim izpiskom in s prešteto gotovino.

Tajniške posle vodi odbornik Branko Berčič. Vodijo se sledeče knjige: knjiga sejnih zapisnikov, vložna knjiga o sprejeti in poslani pošti, kartoteka članov Muzejskega društva in kartoteka Loških razgledov. Vse knjige s kartotekama vred so v redu vodene. Vsi sejni zapisniki so v redu podpisani. Kartotečna evidenca o plačilu članarine je bila na novo nastavljena in je vodena zelo pregledno. Vsem članom Muzejskega društva so bile poslane nove članske izkaznice, ki služijo obenem kot brezplačna vstopnica v muzej. Vsa tehnična dela v zvezi z naštetimi knjigami opravlja tov. Meta Sterletova.

Sprejeti sklepi so bili večji del izvršeni sproti. Člani nadzornega odbora so spremljali

delovanje upravnega odbora ter se udeleževali njegovih rednih sej.

Nadzorni odbor ugotavlja, da je bilo poslovanje Muzejskega društva in njegovih organov v zadnjem obdobju prav uspešno in v redu. Zato predlaga dosedanjemu upravnemu odboru razrešnico s pohvalo.

Poročilo o delu muzeja

(Poroča ravnatelj Andrej Pavlovce)

Od četrstoletnega dela muzeja bo moje poročilo zajelo skromen del zadnjih dveh let, to je leti 1962 in 1963 ali čas od zadnjega občnega zbora do današnjega dne. Poročevalci pred menoj so podali celotno sliko o delu muzeja v preteklih letih in naj bo moje poročilo nekoliko podrobnejši pogled na dva kamenčka, ki sestavljata mozaik dela petindvajsetih let. Kljub temu, da ste danes že spoznali vso pot razvoja našega muzeja, moram zaradi lažjega razumevanja tega podrobnejšega poročila poseči nekoliko nazaj.

Ob dvajsetem jubileju pred petimi leti se je muzej predstavil v novih prostorih na loškem gradu. Že leto nato, 1960., je že razširil svoj delokrog izven samega mesta in izven Loke, v Sorici v župnišču odprl svojo podružnico, zbirko Groharjevih mladostnih del. Leta 1961 je na grajskem vrtu začel rasti prvi muzej na prostem, katerega prvi objekti so bili predani občinstvu na ogled v decembru 1962, naslednji pa prav tako v decembru 1963, obakrat v počastitev občinskega praznika. V ta leta sodi tudi začetek del pri adaptaciji dvoran za potrebe zbirke NOB in galerije, v kateri bi morali, če bi šlo vse po sreči in po naših načrtih, tudi praznovati današnji srebrni jubilej muzeja. Leta 1963 je Loški muzej ponovno pričel z deli izven Loke, in sicer v Železnikih, kjer je prevzel od Tehniškega muzeja Slovenije železarsko zbirko, ki jo moramo v prihodnjem letu urediti in nato izpopolnjevati vzporedno z razvojem in delom v matičnem muzeju; ob tem moram poročati, da smo od bivše Kmetijske zadruge na Česnjici dobili v last in upravljanje tudi gornji dve nadstropji Plavčeve hiše, kjer ima prostore železarska zbirka.

Tak je najkrajši pregled dosežkov zadnjih petih let. Prav je, če k temu dodamo še pogled naprej. Pri tem bom podal izvlečke iz sedemletnega načrta, po katerem bi morali biti že v letošnjem letu gotovi dvorani, ki pa ju bo mogoče dograditi šele do pomladi prihodnjega leta, in to z izdatno finančno pomočjo Sklada SRS za pospeševanje kulturnih dejavnosti in občinske skupščine. V letu 1965 smo po načrtu hoteli urediti tudi grajsko dvorišče. V ta namen smo že letos pričeli z odkopavanjem in raziskovanjem temeljev osrednjega stolpa, kar naj bi skupaj z ostanki starih zidov, odkritimi v prejšnjih letih v kleti severozahodnega trakta, pomagalo razvozlati tudi zelo zapleteno stavbno zgodovino loškega gradu pred potresom leta 1511. V istem traktu v pritličju je po načrtu predviden prostor z upravnimi prostori, knjižnico in sejno sobo, kar naj bi bilo gotovo v letu 1966, leto kasneje pa bi uredili nov vhod v muzej skozi stari grajski vhod na vzhodni strani gradu. Nadalje bi do 1000-letnice skušali urediti tudi grajske freske, kar pa je povezano z dokajšnjimi finančnimi stroški. Kontinuirano z gradbenimi deli bi po načrtu preuredili in dopolnjevali tudi zbirke. Osnova razvrstitve zbirk bi ostala podobna današnji. Težišče bodočega dela bo osredotočeno v muzeološko pretehtane izboljšave razstavljanja in poudarjanja predvsem lokalnih, na loško ozemlje nanašajočih se zbirk. Končni rezultat naj bi bil, da bi s tako urejenimi, na lokalne posebnosti usmerjenimi zbirkami podali zgodovinski prerez loškega ozemlja, s tem pa bi se hkrati izognili stereotipnosti, ki je danes značilna za večino muzejev v republiki.

Ob teh načrtih bi rad poudaril tudi sodelovanje muzeja na splošnem kulturnem področju. Muzej uspešno sodeluje s škofjeloškimi poletnimi prireditvami, kar ni zgolj slučajna vez med posrečeno izbrano sceno na gradu, temveč splošna težnja muzeja po čim širšem sodelovanju v kulturnem dogajanju. To pa je že snov in problem, ki smo mu prav ob petindvajsetletnici muzeja posvetili posebno posvetovanje, na katerem bomo muzealci iz Slovenije razpravljali o tem in o drugačnem sodelovanju.

Loški muzej je v preteklih dveh letih doživel določene upravne spremembe. V letu

1962 je bil formalno ukinjen in priključen takrat ustanovljenemu zavodu za spomeniško varstvo. To je bila v danih razmerah edina pot, če smo hoteli imeti v Škofji Loki svoj zavod za spomeniško varstvo. Ker pa zanj ni bilo mogoče dobiti dodatnih strokovnih moči, se je spomeniška služba priključila medobčinskemu Zavodu za spomeniško varstvo Ljubljana, občinska skupščina pa je z novo odločbo v letu 1963 ponovno ustanovila Loški muzej. Tako je muzej kot zavod za spomeniško varstvo opravil tudi mnogo spomeniškovarstvenih nalog.

V letu 1962 v zbirkah ni bilo večjih sprememb, ker so bile vse sile usmerjene k delu v muzeju na prostem. Edino v kletne prostore smo namestili s pomočjo delavcev iz tovarne »Šešira« star parni stroj. Omenil sem že, da je bila postavitev objektov v muzeju na prostem največja akcija v tem letu. Prvotno bi po načrtu morali urediti prvi del muzeja na prostem šele do leta 1964, slavnostna otvoritev pa je bila že za občinski praznik decembra 1962. To je bil eden izmed največjih uspehov Loškega muzeja in tako tudi ocenjen v strokovnih krogih, ki so pred tem skeptično gledali na naše načrte. Vzporedno s postavljanjem muzeja na prostem je potekalo tudi raziskovanje kmečke hiše in arhitekture nasploh, ki je v prvi vrsti obravnavalo potrditev tipa kmečke hiše, kakršnega predstavlja Škoparjeva hiša v skansenu.

Terensko delo pa ni bilo omejeno samo na etnografske spomenike, temveč je muzej registriral tudi vsak drug spomenik in tako večal kartotečne zapiske o spomenikih, kar predstavlja skromno osnovo za topografijo loškega ozemlja. V letu 1962 je bilo predvsem živo spomeniškovarstveno delo v samem mestu, saj smo reševali enega največjih spomeniškovarstvenih problemov — preurejevanje Kašče na Spodnjem trgu za potrebe skladišč tovarne »Šešira«. V letu 1963 bi od spomeniških akcij omenil samo restavriranje renesančnega poslikanega stropa na Gostecem, kar je bila ena zadnjih nalog loškega Zavoda za spomeniško varstvo. Muzej na prostem smo v tem letu urejevali in izpopolnili z novimi objekti: mlinom iz Davče, senikom, sušilnico za sadje, studencem s primitivno figuralno plastiko in te nove

objekte predstavili javnosti zopet za občinski praznik.

Adaptacija dvoran je sicer navidezno počivala, ker smo ostali v zadnjem letu brez zadostnih sredstev in smo morali dopolniti nekatere načrte. Vendar ta zastoj ni škodoval, ampak prej koristil. Medtem smo rešili nekatere probleme funkcionalne ureditve dvoran.

V tem obdobju je muzej nadaljeval pomembno izkopavanje v jamskem kompleksu pod Lubnikom. Arheološka akcija iz leta 1962 je zahtevala nadaljevanje, kar smo opravili letos. S temi deli je lokaliteta v glavnem raziskana, ker zaradi specifičnosti najdišča ne moremo misliti na odstranitev 4 do 6 metrov debelega podora, ki na nekaterih mestih prekriva kulturno plast. Znanstvena obdelava gradiva je še v teku, delno pa je že publicirana v Loških razgledih in v glasilu Inštituta za raziskovanje Krasa Acta carsologica.

Plan za arondacijo Sorškega polja je sprožil zaščitno arheološko topografsko akcijo. Rezultati so bili objavljeni v 10. številki Loških razgledov; tu naj omenim, da je bilo ugotovljenih 52 gomil. Arheološka zbirka pa ima še vedno svoj začasni značaj. S preureditvijo prostorov ob starem vhodu bo tudi ta problem rešen.

Prej razmeroma živahna razstavna dejavnost je v letu 1962 in 1963 upadala in končno zamrla. To je osnovna ugotovitev, ki pa terja tudi opravičilo. Gradnja dvorane je na eni strani onemogočila razstavljanje v provizornih prostorih zgornjega hodnika, na drugi strani pa smo razstave planirali prav zaradi te provizornosti že v novo dvorano. S čakanjem na novo dvorano se je daljšal tudi čas razstavnega mrtvila. Prirejene so bile naslednje razstave: Izbor iz gradiva urbanističnih študij za Selško dolino; razstava novo pridobljenih predmetov v letu 1962; študijska razstava del slikarja Jerneja iz Loke; Naše zaščitene rože (potujoča razstava Prirodoslovnega muzeja iz Ljubljane) in končno priložnostna razstava ob prvih Škofjeloških poletnih prireditvah, ki je prikazala olja in ilustracije Visoške kronike, delo arhitekta Borisa Kobeta, in pomembnejše natise Tavčarjevih literarnih del.

Muzej je pridobil v tem obdobju 398 predmetov, kar je na prvi pogled malo, so pa

tu med drugim všteti tudi veliki objekti v skansenu. Ta številka pa še ni dokončna, ker bodo arheološki predmeti inventarizirani šele po končani obdelavi.

Poročilo naj zaključim z nekaterimi podatki o obiskih v muzeju. V letu 1962 si je muzej ogledalo 16.850 obiskovalcev, od teh 60 % šolskih skupin, 5 % ostalih skupin in 35 % posameznih obiskovalcev. Tujce, med njimi največ Švedov in Italijanov, smo našli 467. V letu 1963 je muzej zabeležil ponoven dvig števila obiskovalcev. Medtem ko je leta 1962 število obiskovalcev v primerjavi z letom 1961 naraslo le za nekaj več kot 100, se je v letu 1963 v primerjavi z letom 1962 dvignilo za 1700 obiskovalcev; torej je bilo v letu 1963 18.594 obiskovalcev. K temu niso prišteti vsi obiskovalci Visoške kronike, ki so si ob prihodu na grajsko dvorišče skozi stari grajski vhod ogledali tudi razstavo ilustracij Visoške kronike; teh je bilo po prodanih vstopnicah za prireditve 12.000. Med obiske nismo posebej šteli vseh tistih obiskovalcev, ki so si ogledali samo muzej na prostem, ker smo začeli pobirati muzejsko vstopnino pri vhodu na grajski vrt šele letos. S to novo kontrolno točko ni obisk v muzeju nazadoval, kakor smo sprva pričakovali, ampak daleč prekaša vsa prejšnja leta, kakor to lahko zasledujemo in primerjamo po posameznih mesecih; število obiskovalcev se je v enem samem mesecu letošnjega leta povečalo za toliko, kolikor je naraslo v vsem letu 1963. Pri golem natevanju števila obiskovalcev bi bilo poročilo pomanjkljivo, če bi številke ne brali tudi nekoliko drugače. Po republikah so seveda na prvem mestu obiskovalci iz Slovenije s 17.574 obiskovalci, 248 jih je bilo iz Hrvaške, 208 iz Srbije, 142 iz Makedonije, 63 iz Bosne in Hercegovine in 11 pa iz Črne gore. Med tujci prednjačijo Italijani s 102 obiskovalcema, 55 jih je bilo iz Zvezne republike Nemčije, 49 iz Anglije, 29 iz sosednje Avstrije, ki je tako šele na četrtem mestu, nakar sledijo Francija in Nizozemska z 19, Nemčija in ZDA s 17, Belgija z 11 in Švica z 10 obiskovalci. Manj kot deset obiskovalcev pa je bilo iz Sovjetske zveze, Bolgarije, Češkoslovaške, Danske, Norveške, Švedske in Kanade. Važen podatek pa

je tudi struktura obiskov. V letu 1963 je muzej obiskalo 241 skupin, ki jih razdelimo na 199 šolskih, 27 skupin delovnih kolektivov, 5 študentskih, 8 izletniških in 2 skupini tujcev. Vse skupine so si ogledale muzej pod strokovnim vodstvom.

Zaključna ugotovitev mojega poročila na zadnjem občnem zboru je bila, da je Loški muzej v zadnjih letih dosegel izredno nagel razvoj, ki so ga označevali nekateri med seboj prehitevajoči dogodki in uspehi. Letošnja ugotovitev bi bila, da je muzej dosegel napredek v smislu načrtnega dela, pretehtanih in skrbnih priprav na posamezne akcije, ki bodo privedle ustanovo do novih, brez dvoma še lepših uspehov in dosežkov, s katerimi bomo, vsaj upam, dostojno proslavili 1000-letnico Loke.

Dovolite mi, da se prav na koncu svojega poročila v svojem imenu in v imenu kolektiva, ki ga vodim, zahvalim za predano delo odbornikom Muzejskega društva in članom muzejskega sveta, saj je prav njihovo delo in včasih skoraj očetovska skrb za muzej, kateremu so položili temelje, meni in kolektivu vzor in ogromen prispevek k doseženim uspehom loškega muzeja.

*

V razpravi, ki je sledila poročilom, so se oglasili navzoči gostje in čestitali Muzejskemu društvu ob 25-letnici Loškega muzeja. V imenu Zgodovinskega društva za Slovenijo je to storil dr. Fran Zwitter, poudaril lepe rezultate petindvajsetletnega dela, ki so plod požrtvovalnosti predanih lokalnih muzejskih delavcev in podpore ljudske oblasti, in ugotovil, da je po splošnem mnenju med strokovnjaki loški muzej najboljši lokalni muzej v Jugoslaviji in da so Loški razgledi na prvem mestu med lokalnimi zborniki. Akademik dr. Milko Kos se je ob čestitkah v imenu Slovenske akademije znanosti in umetnosti spomnil skromnega začetka ob prvi otvoritvi loškega muzeja, ga primerjal z današnjim razmahom, pogojenim z nesebičnostjo društvenih članov in pomočjo ljudske oblasti, in pri tem poudaril, da gradi akademija kot najvišja slovenska znanstvena institucija svoje delo prav na delovanju aktivnih manjših enot, katerim pripadata tudi škofjelosko Muzejsko društvo in Loški muzej.

V imenu Društva muzealcev SR Slovenije je izrekel čestitke in priznanje Marijan Vidmar, ugotavljajoč, da je postal Loški muzej s svojimi zbirkami, publicistiko in sodelovanjem z ljudsko oblastjo primer in pojem pravilnega delovanja, zaradi česar mu upravičeno pripada eno pomembnih mest v muzejstvu Jugoslavije. Dr. Emilijan Ceve pa je čestital v imenu Umetnostnozgodovinskega društva Slovenije, poudarjajoč umetnostno dragocenost loške pokrajine, ki jo tako vzorno varujeta Muzejsko društvo in Loški muzej.

Sledile so volitve novega društvenega upravnega in nadzornega odbora. Za predsednika je bil ponovno soglasno izvoljen dr. Pavle Blaznik, znanstveni svetnik. V upravni odbor so bili izvoljeni Branko Berčič, višji bibliotekar, Slavko Fojkar, delavec, Jože Krašovec, trgovski poslovođa, Tone Mlakar, dipl. inženir arhitekt, Janko Pintar, upokojenec (Železniki), France Planina, profesor, Polde Polenec, operni solist in režiser, Stevo Šink, odvetnik, Franci Štukl, študent, Lojze Zupanc, učitelj, Milan Žakelj kot zastopnik občinskega odbora Zveze borcev in ravnatelj muzeja Andrej Pavlovec. V nadzorni odbor so bili izvoljeni Tine Kalan, tovarniški obratovodja, Lovro Planina, obrtnik in Ivo Plestenjak, bančni uradnik. Razen navedenih društvenih organov je občni zbor po statutu Loškega muzeja izvolil v muzejski svet kot predstavnika javnosti društvena funkcionarja dr. Pavleta Blaznika in Franceta Planina ter sklenil predlagati občinski skupščini, naj za druga dva predstavnika javnosti v muzejskem svetu imenuje društvena člana Jožeta Nastrana, direktorja veletrgovine »Loka«, in Rada Jana, direktorja gimnazije.

Po končanem občnem zboru so se udeleženci napotili v loški muzej na prostem, kjer je bilo v Škoparjevi hiši strokovno posvetovanje Društva muzealcev SR Slovenije o temi *Muzej kot žarišče kulturnega življenja v komuni*. Uvodni referat je imel Andrej Pavlovec, ravnatelj Loškega muzeja. Posvetovanja se je udeležil tudi svetnik republiškega sekretariata za kulturo in prosveto Dušan Tomše. Po živahni razpravi so gostitelji za zaključek svojega praznovanja postregli gostom z domačo kmečko južino.